

List izhaja vsak petek

n velja za **navadne naročnike** s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrt leta 80 sold. — Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za **ude kat.-pol. društva** je naročnina določena v društv. pravilih. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Sohar-ju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravniku in sovredniku **Matiji Kravanja-i** v nunskih ulicah št. 386. Vse pošiljatve naj se **frankujejo**. Rokopisi se ne vračajo. — **Oznanila** se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

O domoljubji.

(Dalje in konec.)

Razven jezika je še druga vez, ki vse ljudi vsakega naroda pravno v eno celoto druži in ta vez so običaji. Vsak narod ima nekatere različne običaje od drugih narodov.

Narodni običaji se razdelijo v verske in ljudske, kateri so ljudstvu tako k sercu prirasteni, da se z vso silo bori proti onemu, ki bi mu jih hotel odvzeti. Slovanska zgodovina nam da dovolj dokazov, kako so narodni običaji ljudstvu priljubljeni. Kedor je uže čital Preširnov „Krst pri Savici“, se je gotovo prepričal, kako da so se naši pradedje vstavljali kršanski veri, a kedar so jo prejeli, potem so jo z vso močjo branili in varovali pred silovitimi Turki in Luterani. Sveta cerkev je tudi spoznala, da ljudstvo običaje visoko ceni, radi tega beremo v cerkveni zgodovini, da so papeži oznanovalec svete vere zapovedali, da naj ne uničijo onih ljudskih običajev, kateri niso zoper sveto vero. Kedor je brał oni Valvazorjev zvezek, v katerem popisuje običaje našega slovenskega naroda, in kedor je tudi med našim prostim ljudstvom živel, vedel bo, da so še zdaj oni običaji med ljudstvom, kateri so bili uže v šestnajstem stoletji. Tedaj vidimo iz tega, da vsak narod se razloči od drugega naroda po govoru in po običajih, kateri dve reči ste mu dragocene, ter ljudi družite pravstveno v eno celoto in telo, tedaj smo dolžni tudi mi Slovenci pravstveno našo milo domovino ljubiti.

Vsak človek ljubi svojo domovino pravstveno, ako ljubi in brani svoj materni jezik in spoštuje verske in ljudske običaje svojega naroda pred sovražniki, ki želijo narodu vse to uničiti.

Vsak pravi domoljub mora se potezovati za veljavo svojega narodnega jezika, mora tudi njegovo olikovanje pospeševati in ne se sramovati, ga v izobraženih krogih govoriti, misleč, ako svoj materinski jezik v tem kroga govori, da nij več izobražen, ali pa misleč, da le nemški ali italijanski ali kak drug tuji jezik je za bolj omikane kroge. Tak človek nij vreden, da se imenuje domoljub, ampak bolje je, da se ga imenuje domovininega zatajevalca, ker on zatajuje svoj naj blaži zaklad, katerega mu je Bog podelil. Ako hočemo tedaj veljati za prave in iskrene domoljube, branimo pogumno verske i ljudske običaje, zahtevajmo pravico našemu narodnemu jeziku, da se mu odprejo vrata v cerkvenih in državljanskih uradnih, v šolah i viših izobraženih krogih.

Slednjič je oni narod politično izobražen, kateri sam v svojej domovini gospodari čez svoje gmotno in duševno premoženje, ter vse zavere i napade tujih narodov, ki bi ga radi v svoje sužne vezi okovali, zavestno in s prepričanjem odbija in pogumno brani. V tem obstoji politično domoljubje, da vsak človek brani vsestransko svoj narod; in če je pravi domoljub, je pripravljen celó svoje življenje žrtovati za korist in za pravo svobodo svoje mile domovine. Da je temu tako, navedel bi lahko veliko možakov iz zgodovine, katerih glave so padle pod sovražnim mečem radi pravega domoljubja. Kedo se ne spominja Tiroljca Andreja Hoferja, kojega je siloviti Napoleon I. dal vstreliti, ker je branil domačo deželo tujega posilstva in podjarmljenja? Ali kedo se ne spominja iz jugoslovanske zgodovine domorod-

nega grofa Zrinskega, koji je hotel radi pravega domoljubja Jugo-slovane iz južnih spon osvoboditi, a radi tega padla je njegova glava pod germanskim mečem v Beču. Dalje v zgled pravega domoljubja naj nam bodo naši vrli bratje Čehi, kateri se srčno borijo za v Avstriji primerno samostalnost svojega naroda. Tem bolj ko Čehe ustavaška stranka pritiska in jih v grmanski jarem vklepa, tem bolj srčneje se oni branijo i vpirajo tuji krivični sili. Na Češkem so združeni plemenitniki s kmečkimi in rokodeljskimi stanovi ter združenimi močmi odbivajo nemške krivde i nemško hlepnost, koja hoče nad vsimi avstrijskimi narodi gospodovati.

Mi Slovenci nijmo tako srečni, da bi se naši plemenitniki potezovali, za kar so nam do zdajnega časa se vršče volitve dokaz, s kmečkimi in rokodeljskimi stanovi za narodno samostalnost, ker v naših plemenitah veje veči del germansko-liberalno sočutje mesto iskrenega domoljubja. Radi tega pa mora se naše niže ljudstvo tem bolj v političnih zadevah izuriti, mora se pridneje podučevati, mora se politično odgojevati, da se ne bo udalo takovim germanskim i italijanskim privržencem, kateri nijesar družega ne želè, nego da bi se naš čvrsti narod politično uničil, da bi vse sočutje do svoje mile domovine zgubil i da bi tako oni potem zaklade naše bogato-nadarjene domovine v svojo vlast dobili ter se z njimi mastili. Komur nij narodni blagor nad vsem drugim ljub, ali kedor dela le na videz za narod, ker vè, da po takem potu ali obogati, ali do kake mastne službe ali časti pride, tak človek ne dela več za občni narodni blagor, ampak le za svojo lastno osebo, ter takovega človeka ne imenujemo več domoljuba ampak sebičneža. Žalibog, da ravno med Slovani se dobè takovi možje, kateri nobenega pravega domoljubja nijmajo.

Kedor je obnašanje nekaterih naših državnih poslancev opazeval, mora jih obsoditi, da v njih srcih ne veje pravo domoljubje. Klun — Černe dalmatinski poslanci so nam žalostni zgled.

Radi tega mislim, da je pravo, kar zahteva domoljubje od nas, namreč, da je narod politično zrel, da se ne da od vsakega tujega ali domačega sebičneža premotiti in oslepariti, ampak da prej dobro opazuje značaj moža, ki ima njegov duševni i gmotni blagor vsestransko zagovarjati v državi. Ako je v narodu politično domoljubje vkoreninjeno, nij se treba bati, da narod propade i da bo uničen, da se sam sebe proda.

Tudi za nas Slovence je zdaj ugoden čas, da se pokažemo, ali smo v resnici pravi domoljubi. Od severne strani žuga nam germansko-Bismark-ova liberalna svojat, katera ima uže v Avstriji svoje sodelovalce, da našo domovino opleni; od jugo zapadne strani pa stezuje svoje žrelo italijanska nenasitenost, katera bi rada prej ko mogoče lepe južne kraje naše krasno-cveteče domovine pogoltnila. Katerega iz-med Slovencev ne gane tako premišljevanje, katero se zna uresničiti dans ali jutre, ako bodemo še dalje mlačni? Ipak so med nami še vedno domači prepiri, še vedno traja med nami nesloga, namesto da bi se združenimi močmi proti temu prostozidarskemu sovragu bojevali. Odstranimo vse prepire iz naše mile Slovenije, postavimo se sopen vsi na dosedanjo narodno-versko staljšče ter borimo se vsi srčno i pogumno, sosebno zdaj o volitvah proti inostran-

skemu i domačemu liberalnemu požerahu, borimo se vzajemno za verske i narodne pravice; kajti le s tem bomo pokazali celemu svetu i vsem uže politično izobraženim narodom, da smo mi Slovenci, v pravem smislu domoljubi i politično zreli narod.

Zapišimo si tedaj na naš prapor pesnikove besede, katere naj si vselej predočimo v naši zarekbi proti vsakemu narodovemu sovražniku:

*Da varujemo si dom i vero,
Razdajati hočemo zavelo,
In Bog nam moč in — zmago da.*

J. M.

Sporočilo.

I. občnega zbora slovenskega narodno-politiškega društva „Gorica“ v Gorici 15. maja 1873.

Seja prvega občnega zbora plitiškega društva „Gorica“ dne 15. t. m. imela se je začeti že ob 10¹/₂ uri, ali obilno število isti čas novo pristopljajočih udov je osnovalni odbor zadržavalo, zborovanje koj ob napovedani uri pričeti. Udov se je te prve seje nepričakovano obilo z navdušenostjo vdeležilo, tako da je bila množica skoraj čezobilna za sicer obilne prostore dr. Tonkli-eve pisarnice. Akoravno se niso udje natanjčno preštevali, vendar je splošna misel, da jih je bilo nad 140, med kterimi okoli 40 duhovnov.

Zavoljo zakasnjenege začetka seje in zavoljo tako obilne vdeležitve niso ves čas zborovanja vsi udje ob enem pričujoči bili, marveč so zavoljo osebnih opravkov sejo zapuščali. Posebne overe je delala vojaška nabera, pri kteri je mnogo udov svoje opravila imelo. Tako je bilo mnogo oseb, posebno županov, kteri so po večkrat iz seje odhajali pa v njo prihajali.

Ob uri 11¹/₄ naznanja predsednik osnovalnega odbora dr. Tonkli, da je seja odprta ter v lepem tehtnem nagovoru pozdravlja obilno število udov se sledečimi besedami:

Slavni zbor!

Srčno Vas pozdravljam gospoda v imenu osnovalnega odbora. Veliko število nazočih društvenikov mi je dokaz, da Vam je za društvo in za narodne koristi v resnici mar in pa poročstvo, da bo društvo v resnici za to skrbelo in se trudilo, da se nameni društva vsestransko dosežejo.

Ker bi vsem društvenikom ne vtegnilo znano biti, kako se je to društvo osnovalo, naj mi bode dovoljeno, da to v kratkem pojasnim.

Odlični rodoljubi v Gorici in na Goriškem so že davnej premišljevali, kako bi se zamogle združiti k skupnemu in vspešnemu delovanju vse rodoljubne moči vsih Goriških Slovencev vsih stanov.

Namerovali so od začetka to doseči po političkem društvu „Soča“ in zatoraj so bili sestavili pred občnim zborom tega društva imenik novega odbora, ki bi se bil imel voliti pri lanskem občnem zboru 30. decembra 1872.

Dogovori med nekterimi rodoljubnimi duhovniki in stariim odborom „Soče“ so se bili razbili; volii se je v „Soči“ stari odbor in tako je bila splavala med vsemi Goriškimi rodoljubi zaželjena sprava po — „Soči“.

Nasledek tega je bil iztstop skoraj vsih duhovnikov iz „Soče“ in pa še drugih njenih društvenikov.

Ravnoc ti duhovniki pa, ki so bili iz „Soče“ izstopili, so potem na to delali, da bi se ustanovilo drugo političsko društvo in sicer na taki podlagi, da bi bilo mogoče združiti v njem vse rodoljubne moči na Goriškem in sicer duhovne in svetne.

Snidili so se bili v Gorici večkrat k privatnim pogovorom, pri katerih so bili dogovorno sestavili pravila in volili osnovalni odbor iz takih mož, kteri so lahko prosili za potrjenje pravil brez straha, da bi se kateremu s tem zamerili.

Ni toraj resnično, kakor neki časniki med svet trobijo, da bi bil jaz to društvo osnoval, in sicer iz sebičnih namenov, ker jaz nisem bil početnik, ampak le sodelavec tega društva. Nameni tega društva so pa v pravih navedeni, in kdor ne veruje pravilom, ampak meni ali društvu druge skrite namere podtika, ta kaže s tem, da sam ni pošten, ampak da druge po svojem lastnem vatlu meri.

Društvo je prav za prav oživela občno čutena potreba takega društva, da bode mogoče v njem združiti vse rodoljubne moči celega Goriškega, in da bi ta namen dosegli, postavili so osnovatelji društvo na *versko podlago*. Verska podlaga pa ne pomeni, da ima društvo za vero propagando delati, ker katoliška vera je med Slovenci tako vkoreninjena in Slovencev tako na srca priraščena, da je ne bode noben še tako zvit in mogočen sovražnik izrul. „Na *verski podlagi*“ ima pomen, ne le, da ne bode društvo ničesa počelo, kar bi katolški veri škodovati vtegnilo, marveč da se bode društvo očitno za-njo potegnilo, sosebno ako bi prišla kedaj v nevarnost, kar pa Bog zabrani.

Da so osnovatelji društva s tem pravo zadeli, dokazuje faktum, da se je v kratkem času 1¹/₂ meseca oglasilo tako ogromno število društvenikov iz vsih stanov in vsih pokrajin Goriških Slovencev, ker danes šteje društvo ogromno število 366 odličnih rodoljubov.

Po tem smem tedaj prorokovati, da bode društvo v resnici v sebi zedinilo in združilo vse rodoljubne moči Goriških Slovencev k skupnemu in vspešnemu delovanju na narodnem polji, in da bode k temu pripomoglo, da zadobijo Slovenci na Goriškem enakopravnost z drugimi narodi, da pridejo na višo stopinjo omike, in da bodo napredovali duševno in materialno, *ker le v združenju je moč*.

Ko te besede izgovori dr. Tonkli, zadonijo od vseh strani živahni živio — in slava — klici.

Za njim bere tajnik osnov. odbora, č. g. Vinko Štubelj, poročilo o delovanju, osnovalnega odbora, ki se je tako glasilo:

Slavni zbor!

Osnovni odbor, kteri je bil od osnovateljev društva izvoljen, je bil začel izvrševati svoj nalog s tem, da je že pred dogovorno vgotovljena pravila s prošnjo 16 februarja 1873 predložil vis. c. k. namestništvu v Trstu za potrjenje.

Visoko c. k. namestništvo v Trstu je potrdilo pravila z razglasom 1. marca 1873 št. 2049/II, kar je bilo naznanjeno predsedniku osn. odbora od sl. c. k. okr. glavarstva v Gorici z odlokom 12. marca 1873 št. 1965, kteri je bil vročen 15. marca tek. l.

Na to je začel osn. odbor svoje nadaljno delovanje s tem, da je v časopisu „Glas“, čegar uredništvo je odprlo zadovoljno svoje predale društvu, priobčil potrdilo društvenih pravil in vabilo k pristopu v društvo.

Ravno isto vabilo je dal osn. odbor še posebej, in sicer dvakrat po 100 istisov natsniti, ktera je potem zazposlal rodoljubom po vsih krajih poknežene grofije goriške, kjer Slovenci bivajo.

Osnovni odbor je imel na to 5 sej, v kterih je sprejel 351 društvenikov iz vseh krajev Slovenskega na Goriškem. Danas je imel še pred občnim zborom svojo zadnjo sejo, v kateri je sprejel še 15 društvenikov, tako da do sedaj obsega naše mlado društvo 366 društvenikov.

Med temi je 115 duhovnikov in sicer 3 monsinjorji, 5 dekanov, 20 župnikov, 48 vikarjev in kuratov, drugi so kaplani in duhovni pomočniki in duhovni o pokoju. Neduhovnov je 251, med temi je 24 županov, 40 podžupanov in obč. starašin, 8 učiteljev, 3 obč. tajniki, 2 c. k. svetovalca v pokoju, 2 c. k. uradnika, 1 odvetnik, 1 kandidat za odvetništvo, 1 zdravnik, drugi so posestniki, trgovci in rokodelci.

Preskrbel je osn. odbor nadalje 300 sprejemnih listov, kteri so že vsi razposlani. Ker se je pa še več društvenikov oglasilo, katerim se niso mogli sprejemni listi izročiti, bo

moral zatrdni odbor za druge sprejemne liste skrbeti. Pravil je dal osn. odbor tiskati 1000 istisov; preskrbel je pečatnih mark 1000, nakupil bukve za denarnico in dal natisniti 100 pol za imenik društvenikov. Vabilnih listov je bilo natisnjenih 300, ker do tiste dobe se ni bilo še toliko društvenikov oglasilo. Vse tiskovine se bodo izročile zatrdnemu odboru, kateri naj potem društvo uredi, kar ni bilo mogoče storiti v tako kratkem času osn. odboru.

Ravno tako se bo izročila denarnica zatrdnemu odboru z natančnim računom vred, kar se danes še ni zamoglo storiti, ker nekateri društveniki so še le danes letnino plačali.

V Gorici 15. maja 1873.

tajnik
Vinko Stubelj.

Na to pride na versto volitev odbora.
(Dolje prih.)

Ogled.

Avstrija. Resk in tresk Dunajskih bank ni še potihnil. Vsaki dan še donašajo časopisi imena te ali une banke, ki je svoja izplačila ustavila; dosedaj se šteje čez 150 firm, ki so prišle tako rekoč na kant. In ravno tako se množi od dneva do dneva število samomorov vsled te „borsne krize“.

„Vsaka reč le nekaj časa trpi“, pravi star pregovor.

Kar se je zdaj zgodilo na Dunaji, so trezni in pošteni računarji že dolgo prevideli, ali borsni spekulanti so vsacega zasmehovali in grdili kot mračnjaka in sebičneža, ki se je podstopil, kaj takega prerokovati. Vsi pošteni opomini zvedenih mož so bili bob v steno, — pridigovali so gluhim ušesom: zdaj je prišla ura plačila. In kdo je kriv vseh teh nesrečnih homatij? — brezvestna spekulacija in brezvestno ali saj nemarno dovoljenje (koncesija) takih bank in firm.

Koj po tem polomu so se slišali glasovi (namreč spekulantom), naj vlada z državnimi milijoni bankam saj nekoliko pomaga; ustavaški listi, skor do enega vsi v zvezi s takimi brezvestnimi spekulanti, so temu pritrjevali, ali opozicijski, sploh vsi neodvisni listi, domači in tuji so temu na vso moč ugovarjali, rekoč, da je huda krivica za uboge državljane, ako morajo oni plačevati za grehe borsnih spekulantom.

In vendar je ministerstvo onim brezvestnežem na ljubo in korist to storilo; 13. maja prinese vladna „Wiener Zeitung“ cesarski ukaz, vsled katerega se pravila *Dunajske banke* tako predrugačijo, da sme še čez tista dva milijona bankovcev izdati, ki niso pokriti z zalogo srebra ali srebrenega denarja, ki ga banka hranuje v svojih hramih. Potem sme banka bankovcev, se srebrom ne pokritih, izdat, kolikor hoče. Ker si tedaj oni igralci in spekulanti sami ne morejo pomagati v zadregah, v katere so po svoji lastni krivdi zabredli, mora državni denar in njegov kredit ob zaupanje in veljavo priti, mesto da bi se oni brezvestni spekulanti prepustili svoji zasluženi osodi; po predrugačenju bankine postave zadene ona nesreča, kojoj so zasebniki in sebični spekulanti na borski zaslužili, celo državo Avstrijsko. — Zakaj pa ustavaški in vladni časniki ta izvanredni, da krivični čin hvalisajo? — zato ker so vsi skupaj, več ali manj, v denarni in dušni zvezi z dunajsko borso!

Za *direktne volitve* nadaljujejo se priprave po slovanskih in nemških pokrajinah. Tako so ustavaki na Pemskem sklicali pretekle dni svoj „Parteitag“ — veliki zbor v Toplice na Českem, v katerem so se mladi in stari ustavaki do živega sprli. Tako sramotivno napadanje se je redko kedaj slišalo; se ve, da so zmagali stari, kojim so na čelu glasoviti Herbst, Plener, Klier, itd., in na kojih strani je stala tudi vladna Koller-jeva četa.

Slovenski Štajarci konservativne stranke so sklenili, ka-

kor poroča „Slov. Gosp.“ držati se pri direktnih volitvah državno-pravne stranke na Štajarskem, in to se bo nedvomljivo godilo tudi pri Slovencih na Goriškem; po tem bo imel slov. centralni volilni odbor v Ljubljani malo upljiva pri dir. volitvah po Slovenskem.

Mesto Praga ima zdaj vendar enkrat svojega župana; potrjen je po dolgem pričakovanju Huleš, mladočeh sicer, pa odločen deklarant.

Ogrski državni zbor je bil sklenjen 16. maja; dolgo je trajalo njegovo zborovanje, pa vse delovanje se je vršilo o proračunu za leto 1873. — Merodajni časniki svetujejo Ogrom, da bi manj govorili, pa več delali. — Prenehljaj je bil kratek, ker 19. maja se je zborovanje sopen pričelo.

Vnanje države. *Nemško.* Proticerkvene postave, po gosp. zbornici nekaj spremenjene in kot take v posl. zbornici sprejete, so potrjene. Bismark zamore zadovoljen biti; ali tudi za njega in za Prusijo bo prišla ura plačila.

Italijansko ministerstvo je ostalo na svojem mestu ter se je nekoliko posprijaznilo s poslanci, ki so zdaj saj deloma pripravljene, postave namerovane proti glavnim redovniškim hišam v smislu ministerstva omečane sprejeti, tako da redovni generalati deloma ostanejo.

Francosko. Dopolnilne volitve razpisane v 4 ostalih okrajih so se zveršile po volji skrajnih republikancev. Narodna skupščina zboruje, in Thiers ima novo ministerstvo. Vse je radovedno, kako jo bo zdaj Thiers zasaknil.

Španjsko. Karlisti, koje je vlada že tolikokrat razglasila kot uničene in propadle, hudo prisedajo vladni vojni. — Tudi tukaj zboruje nar. skupščina (kortes), v kateri sedijo zgolj komunisti, in ima odločiti stalno vlado.

Domače novice.

(*Katoliško društvo v Gorici*) je imelo 16. t. m. veliko besedo v malem semenišči v čast in proslavljenje nazočega patriarha in kardinala Beneškega. — Pri besedi so bili nazoči tudi škof Videmski, — ki je bil tudi v Gorico došel, da pozdravi in obišče kardinala Beneškega in knezo-nadškofa Goriškega — c. k. okrajni glavar baron Rechbach, mestni župan grof Karol Coronini, in druga odlična gospoda obojega spola. — Govorili so gg. dr. Doljac, prof. dr. Valussi in Dom. Alpi; potem so kardinal sami v kratkem govoru se zahvalili in živo spodbujali k srčnemu boju za resnico in pravico.

Prihodnjo nedeljo 25. t. m. ima kat. društvo sopen besedo v Catinelli-evi hiši ob 6 $\frac{1}{2}$ zvečer, da proslavi osem — stoletnico, odkar je veliki papež Gregorij VII. stol sv. Petra zasedel.

(*Duhovske spremembe v Goriški nadškofiji*). — G. Jožef Krakelj, kaplan v Kanalu, pride za kaplana k sv. Ignaciju v Gorici; g. Jož. Možetič, fajmošter v Škrbini gre zaradi bolehnosti v pokoj; g. Anton Božič, kurat na Otelci, gre za (samostalnega) administratorja v Rihenberg; na Otelco gre g. Fr. Stepančič, dosedaj kaplan v Rihenberg-u.

(*Č. g. Martin Milost*) je bil na včerajšnji praznik slovesno vpeljan v faro na Placuti; predstavljal ga je ljudstvu mons. Jož. Tuni. Nazoča sta bila tudi c. k. okrajni glavar baron Rechbach in mestni župan grof Karol Coronini. — Farmani zamorejo z novim fajmoštrom zadovoljni biti in to zadovoljnost so pokazali, ker so zvečer Placuto razsvetili. Možnarji so pokali celi dan do trdne noči.

Razne vesti.

— *Nova nadloga.* Vrh ogromne škode, kojoj je napravil spomladanski mraz po Slavoniji, Banatu itd., se je prikazala vsled preobilnega dežovanja rja na žitu, katera mužuga veliko škodo.

— Švara, auskultant v Ajdovščini, je imenovan pristav v Podgradu.

— Anton Skudin, učitelj štirirazredne šole v Gradišči je imenovan podučitelj c. kr. vadnice v Gorici.

— Franjo Vodopivec, profesor na c. kr. izobraževališči v Gorici, je začasno imenovan okrajni nadzornik ljudskih šol goriškega in sežanskega okraja pa slovenskih občin, ki spadajo v gradiščanski politični okraj. — J. Trojanšek isto za gradiščanski okraj in mesto Gorico.

— Vodstvo goriške zastavljavnice, ustanovljene po grofu Jožefu Thurn-u, naznanja, da se bodo prodajale na javni dražbi dne 9. junija 1875 in po tem iste še ne rešene zastave, ki so bile 1. četrta leta 1872 (to je: meseca januarja, februarja in marca 1872) zastavljene.

— G. Fiedler, sekcijski načelnik v ministerstvu za poduk, je prišel že pretekli teden v Gorico in obiskuje pridno realko in gimnazij. Ni dolgo, kar je bil Vrečko tukaj, — kaj neki namerava ministerstvo?!

— Oni „P...s“, *) kojega je omenil naš dopisnik v „poslanem“ „od levega brega Soče“ v 19. listu „Glasa“, oglašča se v „poslanem“ v 20. l. „Soče“ in zasmehuje „posvečeno roko Glasovo“ in to brezdvombeno načelno; v praksi pa je motledoval pri „posvečeni roki“ v Kanalu, na Banjšičah, v Ročinji, po Berdih in drugod, da bi mu podarila drobtince za njegov životopis Val. Stanič-a. Tudi „bogoslovske“ roke se ni branil, marveč jo pohlevno prosil, naj mu pomaga v tej zadevi, kar je tudi zdatno storila „bogoslovska“ roka, ki je pred vendar „pos. roko Glasovo“ za dovoljenje poprašala in je tudi dobila, čeravno je „pos. roki Glasovi“ znano bilo, s kakšnim namenom se piše oni životopis, ker ga je pisatelj že pri koncu 1. članka jasno objavil. — V takih zadevah mora se že človek obrniti do „posv. roke“, čeravno jo načelno zasmehuje, drugače bi bil životopis brez „posv. roke“ kaj pust in prazen postal; učeni gosp. „P...s“ namreč nima časa, da bi pri posamesnih ljudeh si iskal tvarine za životopis, kajti zdaj ima on so pet nov častni posel (!), da pozveduje, če kaplani imajo „medenih večerov in sladkih noči“. — To duh. gospodom, posebno kaplanom, ad normam, — če jim dojde še kedaj kak „priliznjen gospod z medenimi besedami“ v hišo.

Za nove zvonove na sv. Gori

so podarili: Farmani in vikar v Podgori 100 gold., za spominek pa 26 gold.; farmani in vikar v Gradnem 85 g. 56 k; farmani in vikar v Ravnici 75 g. 44½ kr.; farmani v Kredi 30 g.

Za spominek Val. Stanič-a je podaril g. Anton. Ukmar, vikar v Ligu, 5 gold. g. M. Vodopivec iz Kamenj 50 soldov.

Listek.

Nekaj o pričetku Slovanov.

(Dalje). *)

9. Po vsem tem, kar smo do tu sem povedali, je naša misel ta, da v nekdanjih Skitih in Sarmatih, tedaj tudi v biblijskem imenu Magog ne moremo družega umeti, kakor Slovanski narod, ki se je uže v starih časih v mnogo vej razcepil. Kje bi bilo sicer Skitijsko ljudstvo ostalo, ki je še Tukidid imenuje naj večji narod na svetu; in kam bi bilo to ljudstvo zginito, ako ga ne iščemo v dandanašnjih Slovanih? Kje bi imeli iskati Sarmatov, ki so po svojih sorodnih Skitih

*) Inter parenthesin: „P...s“, ker se oglašča, mora biti pri „uč. zboru“ edini, kojega priimek se vjema s čerkami „P...s“, tedaj ni med njimi ne Petrus, ne Philippus, ne Pontius, ne Pilatus, itd., in mora biti tudi obče znan, ergo = Paulus = „Soče“ redacteur en chef (kajti tako precej jasno na znanje daja, da se ga mora v prihodnjic imenovati) = Sonne = i. t. d. — Sicer pa radi priznamo zaradi resnice (zagotovil nam je to g. B., ki te razmere ve po g. dr. J.), da, ako je naš dopisnik s „P...s“ meril na „Paulus“-a, jo je zgrešil, ker Paulus ni bil ravno ud „uč. zboru“ na Dunaji in tudi ne pričetnik enacega zbora v Gorici.

*) Glej list 17., kjer ni še bil konec tega sestavka, kakor smo v naglici zapisali ker zadnja pola tega spisa se nam je bila zamešala. — Ur.

nezmerne širjave dežel v lasti imeli in so bili eno naj večih ljudstev? Tako veliki narodi ne zginjajo na enkrat in secloua, da si se njih imena preminjajo. In potem, kje najdemo v starodavnih časih Slovane, ako jih ne iščemo pri Skitih in Sarmatih? Iskati pa jih moramo v Evropi uže v prestari dobi, ker „tako ogromno ljudstvo ni moglo pozneje na enkrat se prikazati; treba je verjeti, da je dolgo na mestu mirno prebivalo, ker se je tako zelo zarodilo“ (eine so kräftige Masse kann weder später auf einmal vorgerückt sein, noch sich anders als in gemächlicher Weile überaus fruchtbar entfaltet haben. J. Grimm. Gesch. der deutsch. Spr. S. 171.). V kratkem, starodavne Skite in Sarmate moramo spoznati za ljudstva Slovanskega rodu Mnogo imen skitijskih in sarmatijskih dežel in okrajin, ki se nahajajo v spisih starih pisateljev, da se iz Slovanskega jezika razkladači, (glej Šafarikove Slov. starožito. I. §. 11. pa, Kaulfuss die Slaven in den ältesten Zeiten S. 4. ff.). Le tako nam bo mogoče, raznovertna sporočila starih pisateljev o Skitih in Sarmatih prav umeti. Oni večidel, kakor n. pr. Tukidid, pripisujejo Skitom toliko razširjenost, da je pri tem le na ves Slovanski narod misliti mogoče, ki se je takrat po naj imenitnejšem rodu Skitijski imenoval; Herodot daje Skitom tesneje meje, pa tu moramo na eno samo vejo velikega Slovanskega debla misliti. Umeti in razlagati se da to iz raznosti slovanskih rodov, ki mnogokrat niso majhne. Rusi in Poljaki n. pr. se očitno ločijo po telesnih in dušnih lastnostih, in vendar so Slovani ti in uni. Če je, postavimo, Herodot v Olbiji Ruse videl, in če mu je bilo rečeno, da so ti ljudje Skitje, tedaj si je menda mislil, da drugi Slovani, n. pr. Poljaki niso Skitje. Kaj takega se da tudi res spoznati iz njegovih spisov, ko Skite dobro od Sarmatov loči, da si so bili enega in istega rodu; in ko pravi, da so Skitje nezmerno številni, in kmalo potem, da so Skitje po sporočilu drugih ne ravno velik narod. Kadar od Skitov kot od nezmerno velikega naroda govori, govori očitno od celega Slovanskega naroda; kadar pa pravi, da so Skitje majhen narod, ima le kako vejo velikega Slovanskega naroda v mislih. (Konec prih)

Poslano.

S Krasa, 11. maja. — „Vsakemu svoje“. Dopisnik iz Komna v 18. števil. „Gl.“ od 2. maja po vsej krivici na tujca g. G. blato meče in ga opravlja, češ da je on kovač vseh tamošnjih homatj. Temu ni tako. Da se resnica zve, treba je dva zvana slišati. Razpertije izvirajo ravno iz tiste kovačnice ktere gospodarja dopisnik v tretje nebesa povzdiguje; besede so prišle zaradi orglanja; in teh je kriv „v vseh rečeh“ izvrsten g. učitelj P. sam. Dandanašnji hočejo učitelji, po novo-érnih postavah ločeni od cerkve, za svoje orglanje zvišano plačo in skušajo občine v zadrege pripraviti; — kjer jim pa to ne gre, pa — „štrikajo“. Tako je tudi g. P. vprašal za svoj trud v cerkvi veliko svoto; župan mu reče, da se bo o tem se starašini posvetoval in ga prosi, naj do določbe dalje orgla; al g. učitelj se temu ni hotel udati in precej prvo nedeljo pri božji službi orglanje ob svojem opusti. To njegovo obnašanje je razkačilo obč. odbornike in ljudstvo; in zato nočejo odborniki od take plače kakor jo tirja g. P., nič vedeti. Ker pa g. P. za svoje „ljubeznjive“ veliko denara potrebuje, in ker spozna, da ni prav modro ravnal, išče si zdaj prijatle in stranko, kar dopisniku gotovo ni neznan. Al odborniki ostanejo pri svojem in se ne dajo prevariti posebno ne G. kojega dopisnik tujca imenuje, čeravno potem pové, da mu je občina dovolila meščansko pravico. Hinc illae irae! Da „glasoviti tujec“ ni „v sramoto“ komenski občini, spričuje občno zaupanje vseh poštenih in nepristranskih, spričuje njegova volitev v občinski zastop in pozneje v krajno (čuj!) šolsko svetovilstvo. In kdo ga je volil? — Večidel duhovni, in ti so gotovo vedeli, zakaj. Da je G. kot taki komu trn v peti, je gotovo, temveč ker noče v rog nekterih trobiti, ker je okoren, spriden in neotesan. Resnicoljub.